

ШКОЛСКИЙ ЛИСТЪ.

81

Овай листъ излази сваке неделѣ еданпутъ. Цена му е на годину 4, на половину 2 а на четвртѣ године 1 фор. съ поштариномъ.

Брой 2.

15. Януара.

1859

П О З И В Ъ .

Споро и касно приявлыванъ на *Школскій Листъ* учинило е то, да е први брой одъ нове године текъ пре три дана изишао и разасланъ. Сбогъ тога и овай други брой касние излази.

Као што смо изъ досадашняѣга краткога овога времена увѣрили се, листъ овай нашао би прилично читателя и могао би се одржати. Али, на жалость, наши люди неће да се осврћу ни мало на редъ. Врло мало нѣи пакъ на то, да се на време яве и да малу предплатну цѣну пошлю. Слабоко и одъ они, кои нису листъ за прошлу четвртъ платили, сѣћаю се да тай мали дугъ плате. Уобште наши люди држали би и овай листъ, и друге новине, али да имъ е и да се и неявляю, и да неплаћаю напредъ и на време.

На тай начинъ листъ неможе излазити никакавъ, пак ни овай. Ми ћемо извѣстно јоштъ ову половину идуће године листъ овай издавати, пакъ макаръ колико на нѣму штетовали. Али ћемо га јоштъ само за овай мѣсецъ дана слати онима, кои се нису ни явили ни платили. Съ концем януара изићиће и четврти брой и онда га више нећемо никоме слати, кои дотле предплату не пошлѣ. Ко неможе послати цѣну годишню илъ погодишню, вальда може послати на 3 мѣсеца одну форинту. Свакоме е лакше послати одна по 1 или по 2 фор. него нами све трошкове намиривати и на предплату неизвѣстно време чекати.

На жалость јоштъ већу морамо примѣтити и явно се пожалити, да смо многимъ мѣстнимъ школскимъ управите-

љима по упућеном г. школскога савѣтника прошле четврти листъ слали, а да га до данасъ нису него двоица платили. И ови, кои га враћали нису, по свој прилици за нѣга немаре, ерѣ би се иначе већъ били явили.

Одъ община до сада такође нема одзива. И то е велики знакъ за станѣ наши мали школа. Кадъ общине за нѣи немаре а да коће марити?

Све оне, кои листъ школскій држати желе, молимо учтиво, да намъ се яве и да намъ што пре нѣгову малу предплату пошлю. Многима смо престали листъ слати а мораћемо престати съ концемъ овога мѣсеца слати га свима онима, кои намъ до тога времена непошлю своју предплату и за прошлу и за ову садашню четвртъ.

И то морамо явити да до данасъ листъ овај ние имао правога уредника него е прилоге г. Натошевића и г. Вукићевића уређивао онај, кои га и издае. Нашли смо међу тим за редактора човѣка и явили га власти. До кои данъ вальда ће одобренъ доћи.

ГГ. учителъ, којима е навластито листъ овај намъ нѣнѣ, молимо да би у својој общини и околини гледали да се листъ већма разпространи да би се тако обезбѣдити, на нѣга више трошити и да би може бити и за мању цѣну давати се могао. Кадъ би се око 800 комада школскога листа издавати могло, могло би се на нѣга много више трошити а могао би се онда у 3 или 4 цванцика на годину и ефтиние давати.

Предплата нека се шалъ управъ на ову типографию.

Цѣна е на годину 4 фор. на пола године 2 а на три мѣсеца 1 фор.

Плодъ доброгъ воспитанія.

(У писмама одъ Х. Шмидта.)

Писмо треће.

Милое својој сестри Марји.

Сладка Сестро моя!

Ты право имашъ. Насъ двое смо садъ права си-
рочадь, и самъ еданъ Богъ може се јошть на насъ
емилovati и нама руку помоћи послати.

Немамъ рѣчий съ коима бы ти могао описати жа-
лость и тугу коју ми писмо твое зададе. Тко бы то
икадъ помислити могао да ће добра наша мати съ
нами се тако брзо растати морати. Смртъ е нѣна насъ
у найвећу невољу бацила, али зато не треба да у о-
чаянiе паднемо. Мы треба само свагда да при намети
имамо оно што намъ е покойна мати често говорила:
Што годъ Богъ ради, то е све добро. Овако треба
да мы мыслимо и вѣруемо, све ако намъ се много пута
чини да нiе тако.

Покойна и нигда незаборављива мати наша была
е добра, побожна и добродѣтельна. Нѣой е садъ на
небу много болъ него што јој е овдѣ было, и зато
умѣето да е оплакуемо болъ радујмо се блаженству
нѣномъ.

За насъ двое Богъ ће се старати. Онъ, кѣи рани
птице у воздуху до сирости, и кѣи одѣва съ най-
краснiимъ бояма польско цвѣће, како бы могао свою
разумомъ обдарену дѣцу заборавити, и оставити ихъ
да пропадну. Пословица вели: кадъ се яганцы остри-
жу Бодъ дае топаль вѣтаръ; па онъ ће и нама утѣху
и скору помоћ послати.

Неплачемъ дакле любезна сестро, него се молимо
отцу нашемъ небесномъ, и владајмо се онако као што
насъ е мати научила, па ће насъ благиъ Богъ изъ бѣде

ове избавити и нама за овога живота срећу даровати а после смрти ће насъ съ родителъима нашима у блаженой вѣчности саединити.

Овдѣ прикључено писмо однетѣшъ господину свештенику обрежкомъ.

Препоручуюћи те у милость свевышнѣга и топле молитве за насъ обадвое нѣму шилаюћи, пребывамъ
У Цвѣтномъ Долу 2. юнія 1850.

Твой братъ
Милое.

Писмо четврто.

Милое г. свештенику обрежкомъ.

Пречестный, высокоочищаемый господине!

Немойте замерити што се сиромашакъ еданъ усу-
ђуе вами писати. — Истина я самъ само сирото па-
стырче, али я отъ свегъ сердца водемъ мое овчице, и
радо имъ отъ хлѣбца мога по кои комадићъ даемъ.
Я ихъ нѣгуемъ кадъ ихъ што боли, и брижљиво ва-
димъ трнѣ изъ ногу нѣовыхъ кадъ се коя убоде. А
найвећма пазимъ я мале яганѣце и чувамъ ихъ да имъ
се какво зло недогоди. Опростите пречестный госпо-
дине што тако простосердечно съ вами говоримъ. И
вы сте пастирь. Вы любите словесне овце кое вамъ
е *Добрый Пастырь* повѣрїо много већма него што я
яганѣце мое милуемъ. — И то банъ улива у сердце
мое сыновнѣ къ вами повѣренѣ, и сбодрава ме да овако
свободно съ вами говоримъ.

Да, господине! — Вы любите стадо ваше. То сте
показали и осведочили у болести мое добре али у най-
већой сиротинѣи умерше матере, кою сте вы и ваша
госпођа сунруга тако надгледали као да вамъ е рођена
мати была. Богоугодно и свето дѣло ваше испуњава
дѣтиньско сердце мое съ чувствомъ најчистіе благо-
дарности. И будући да су покойни родители мои свагда

говорили, да е благодарност една отъ найленшихъ врлина' кое сердце свакога човѣка а нарочито дѣтета красе; зато вамъ ево благодарност мою писменно изражавамъ. Другчіе и лепше незнамъ вамъ захвалити, но преблагій промыслитель свію твари, кои и за одну чашицу студене воде отъ сердца подарену, штедро награђуе, подаритѣ вама за учинѣно добро моіой майцы, времена и вѣчна блага!

Извините пречестный господине што благодарности моіой покорну одну молбу придодаемъ. Мала сестра моя остала е сироче безъ отца и майке. Я као старіи братъ нѣнъ требало бы садъ да се за ню старамъ. Али самъ и самъ сиромахъ и съ чуванѣмъ оваца едва толико заслужуемъ да животъ мой отъ дана на данъ обдржати могу. Размишляваюћи я оныхъ дана о бѣдномъ станю сестре мое, помолимъ се Богу да ме онъ научи шта да радимъ. И гле! наеданпутъ падне ми на умъ да вами пишемъ и да ю отеческой доброты вашей препоручимъ.

Пречестный господине, честитый божій свештениче! вы, кои сте матери моіой у болести свака добра чинили, сиилуйте се садъ и на неяку и сваке помоћи и подпоре лишену кѣрку нѣну. Будите іой отаць, хранитель и старатель.

У пуной надежди да ћете вы то заиста быти, цѣлуюћи свештену десницу и препоручуюћи се молитвама пречестности ваше есамъ пречестности ваше
у Цвѣтномъ Долу 2. юлія 1850

духовный сынъ
Милое Радићъ.

(Продужиће се.)

Разделѣнѣ часова.

у ербск. нар. школама.

Шема часова за найширшу класу, кодъ школа са шири класе.

	Понеделѣн.	Вторн.	Среда	Петакъ	Субота
8— $\frac{3}{4}$ 9	Читанѣ и толкованѣ св.еванѣл. и испит	припов. св. историе и испитѣ	Испитѣ историе и св.еван.	Испитѣ преѣашнѣ история.	Испит изреченя св. еванѣлия.
$\frac{3}{4}$ 9— $\frac{1}{4}$ 10	Рач. с' псалт. срб.	Рачун. немачк.	Рачунѣ србски	Рач. нем.	Рач. нем.
$\frac{1}{4}$ 10— $\frac{1}{2}$ 10	Рачун с' Немци нем.	као юче	као юче.	као юче.	као юче.
$\frac{1}{2}$ 10—10	Читанка с' псалтир.	Немачки и грам.	Читанка и грам.	Немач. и грам.	Псалтирѣ и рецит.
10— $\frac{1}{2}$ 11	Читанка с' Немци	Немачки и грам.	Читанка и грам.	Немач. и грам.	Псалтирѣ и рецит.
—11	Пѣние.	пѣние.	Чит. и тол. апос.	Пѣние.	Пѣние и апостолѣ
2— $\frac{1}{2}$ 3	Немачко диктандо и граматичн. вештб.	срб. диктанда и рецитираѣ.	срб. саставѣ и синтак. вештбан.	немачко дикт. и грам. вештб.	недельни
$\frac{1}{2}$ 3—3	Псалт. немачки	Читанка.	Псалтир.	Читанка.	испитѣ
3— $\frac{1}{2}$ 4	Немц. немачки	Читанка.	Псалтир	Читанка.	и
$\frac{1}{2}$ 4—4	библ. приповедка и испитѣ стари	Испитѣ млаѣи.	Житие светогѣ	Испитѣ жития и библ. припов.	вечернѣ.

Свако оделенѣ има дакле недельно 13 саата свега собственогъ посла и 10 саати слушања; млађи слушаю старие и уче; стари слушаю млађе и изправляю ихъ.

Све приметбе исподъ шеме за I. разредъ вреде и овде.

VI. Приметбе за учителѣ на школама са две класе.

На школама са две класе, има учитель млађе класе саме букварце учити; за нѣга су дакле исте оне приметбе и иста шема часова, што и за учителѣ I. разреда, и ни у чему неразликуе се; алъ учитель старие класе има часловце и псалтирце заедно учити, мора дакле оба посла, што га онамо двоица свршую, самъ свршивати, и само е та разлика, што кодъ они учителя мораю деца прописане науке кодъ свакогъ за едну год. дана свршити, а кодъ овога не ни за две, него за две, три илъ за четиръ године. За овогъ учителя стое слѣдуюће приметбе.

1. Изъ на уке христ. раде се сваки данъ прво четвртъ сата са часловцима молитвице исто онако, као што е за учителѣ II. разреда речено, а после са псалтирцима свешт. история, што е за учителѣ III. разр. изложено. Текстове за пѣние мораю деца кодъ куће научити, ако се неби добило времена да ихъ у школи науче, а у школи мора се еданъ часакъ улучити, да имъ се изтолкую.

2. Рачунъ имаю часловци триредъ, и то: дваредъ умни, а едаредъ писмени, — а псалтирци га имаю дваредъ, писменъ, и то ако е могуће, едаредъ съ немачкимъ говоромъ.

3. Читанъ пре подне. Часловци имаю дваредъ часловацъ, а псалтирци дваредъ псалтиръ, сваки по по сата; и триредъ имаю часловци свою, а псалтирци свою читанку, изъ кое едаредъ псалтирци свое, а едаредъ часловци свое на паметь учено рецитираю.

4. Поянъ. Сваки данъ пое по сата часловци, као у II. разреду, и сваке неделъ се триредъ по по сата спремаю за поянъ у цркви они псалтирци, кои су те неделъ на реду, а дваредъ се апостолъ чита, толмачи и препитуе.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

3. Писанъ. I. течения пишу часловци триредъ србско диктандо, узъ кое едаредъ рецитираю; а едаредъ пишу слободанъ саставъ. Псалтирци пишу дваредъ срб. диктандо, заедно са часловцима, узъ кое едаредъ рецитираю; — едаредъ пишу немачко диктандо, а едаредъ слободанъ саставъ. — II. теч. пишу и часловци и псалтирци немачки а дваредъ србски, и то едаредъ србс. диктандо и рецитиранъ, а други редъ слоб. писм. саставъ. Немачка диктанда пишу псалтирци изъ главе, еданъ на табли, а часловци преписую с' табле, то, и то 4. иль 5. месеца, а 1. 2. и 3. мес. пишу часловци слоб. саставе, докъ псалтирци немачко диктандо.

6. Читанъ поподне и умне игре. I. теч. часловци имаю триредъ срб. читанку и едаредъ часловацъ, а псалтирци дваредъ немачки, едаредъ србски, и едаредъ псалтиръ увекъ сваки по по сата, и по еданъ часакъ игру сравњивања. — II. теч. имаю и часловци и псалтирци дваредъ немачки, едаредъ србски, и едаредъ славенски, сваки редъ сваки по по сата.

7. Приповеданъ библ. приповедака, као што е за учителъ III. разреда речено, алъ се овде и часловци препитую.

Све приметбе изподъ шеме за I. разредъ вреде и овде.

2. Часловци пишу триредъ срб. диктандо, узъ кое едаредъ рецитираю; а едаредъ пишу слободанъ саставъ. Псалтирци пишу дваредъ срб. диктандо, заедно са часловцима, узъ кое едаредъ рецитираю; — едаредъ пишу немачко диктандо, а едаредъ слободанъ саставъ. — II. теч. пишу и часловци и псалтирци немачки а дваредъ србски, и то едаредъ србс. диктандо и рецитиранъ, а други редъ слоб. писм. саставъ. Немачка диктанда пишу псалтирци изъ главе, еданъ на табли, а часловци преписую с' табле, то, и то 4. иль 5. месеца, а 1. 2. и 3. мес. пишу часловци слоб. саставе, докъ псалтирци немачко диктандо.

3. Читанъ поподне и умне игре. I. теч. часловци имаю триредъ срб. читанку и едаредъ часловацъ, а псалтирци дваредъ немачки, едаредъ србски, и едаредъ псалтиръ увекъ сваки по по сата, и по еданъ часакъ игру сравњивања. — II. теч. имаю и часловци и псалтирци дваредъ немачки, едаредъ србски, и едаредъ славенски, сваки редъ сваки по по сата.

4. Приповеданъ библ. приповедака, као што е за учителъ III. разреда речено, алъ се овде и часловци препитую.

Шема часова за старию класу двокласни школа.

Часть.	Понедељн.	Вторникъ	Среда	Петакъ	Субота
8 — 1/4 9.	тумаченѣ и изпитъ молитвица, тумаченѣ текстова за пѣние, рецитиранѣ тихъ и молитвица.				
1/4 — 3/4 9	Привод. свешт. ист. изпитъ бист. псал.	Изпитъ средњи псалтираца	Изпитъ лошии псалтир.	Изпитъ часловаца	Изпитъ приповед- ки проша- сти недел.
3/4 9 — 1/2 10	Рачунъ умни са ча- словцима	Рачунъ писменъ са псал- тирцима	као у по- неделякъ	Рачунъ пи- сменъ са часловцим.	као у вторникъ
1/2 10 — 10	Часловацъ и рецити- ранѣ изъ нѣга	I. Читанка србс. гра- ђанско	I. Читанка срб. ру- кописно	Часловацъ	I. Чит. срб. и рецити- ранѣ из нѣ.
10 — 1/2 11	Псалтиръ	II. Читанка србс. гра- ђанско	II. Читанка србск. ру- кописно	Псалтиръ и рецити- ранѣ	II. Чит. срб. грађ.
1/2 11 — 11	Часловци уче пояти.	Часл. пое.	Часл. пое.	Часл. пое.	Час. пое и пређашнѣ
11 — 1/2 12	Псалтирци пое.	Псалт. пое.	Апостол се чита и тол.	Псал. пое.	Псал. пое и Апост. чит.
2 — 1/2 3	I. течения — — — — —				
	Часлов. и Псал. срб- ско дик- тандо, исто и псалтир- ци рецит.	Псал. слоб. саст. часл. до Божића диктандо, а одъ Бо- жића саст.	Часл. срб. диктандо псалтир. немачко.	Као у по- недель. са- мо Часлов- ци рецит.	
	II. течения — — — — —				
	Као и I. ал Часловци рецитираю	Као и I.	нем. дикт. об. заед. ал часлов. тек одникле	Као у среду	Недельни

$\frac{1}{2} 3 - \frac{1}{2} 4$
 $\frac{1}{2} 4 - 4$

I. течения			
Псалтирци немачки Часловци срб. Читанк.	Часловацъ и псалтир. и овай се рецитира.	I. и II. Читанка свако по по сата.	Као у понеделякъ
II. течения			
обое немачки и рецитираю псалтирци	Као у I.	Као и I.	обое немачки и рецитираю часловци
библ. приповедка и изпитъ бистрии псалтираца	Изпитъ средњи и лошии псалтир.	Изпитъ часловаца.	Изпитъ и пређашњи приповедака

егзаменъ

и

вечернѣ.

У овой школи имаю дакле часловци недељно: науке христ. 1 и четвртъ сата и 2 и по сата слушања псалтираца; рачуна 2 и по и 1 четвртъ слушања; читаня 4 и по и 4 и по слушања; пояня 2 и по и 1 и по слушања; писаня 2, и приповеданя по а слушања 1 и по, свега дакле 13 сати свог рада, и 11 и по слушања псалтираца. — А псалтирци имаю: науке христ. 2 и по сата и 1 и четвртъ слушања; Рачуна 1 и по и слушања 2 и четвртъ; Читаня 4 и по и 4 и по слушања; пояня 1 и по и 2 и по слушања; писаня 2, и приповеданя 1 и по а слушања по, свега дакле 13 и по свогъ рада и 11 слушања и поправљаня рада часловачкогъ.

При м. Гдегодъ е могућно, валя псалтирце употребити, да часловце уче, да имъ показую, толкую, да ихъ поправляю и у погрешкама ватаю, тако е могуће псалтирце у часловачки посо удубити, другиче ће будући да су имъ ствари познате немарни пакъ расути и немирни бити; а часловце е лакше у

псалтирѣчке послове удубити и пажљиве учинити, ербо имъ е све ново и непознато, пакъ тимъ већма слушаю и памте.

Пописъ

свакидашњи лекиция у срб. нар. школама.

(Свршетакъ)

18. *Практично Ёзикословие немачко.*

Има се у III. разреду главни и у најстариој класи три-класни школа триредъ неделно радити, и одређено е за псалтирце први 15. лекция (са римскимъ броевима означено) до стране 80. ако се дакле сваке неделѣ по една лекция сврши, биће за 15 неделѣ изтерано, а ако за две неделѣ една лекция, пакъ е за 30. нед. готово. Свречи и шеме, које се идуће лекције требаю, задаю се еданъ илѣ два дана пре да се науче, да се као готовъ материялъ има, кои се у ёзикословнимъ лекцијама слаже и склапа.

Остали 20 и неколико лекция (са римскимъ броевима означене) одређене су за IV. разредъ, или Немце, а ови имаю на неделю триредъ илѣ четиръ пута немачки, и могу лако то 23. лекције свршити, ако само по једну на неделю изтераю.

Четврти одсекъ изъ ёзикословне читанке, ради се низ немачко писанъ: и диктанда ил слободне саставе, крупнице са псалтирци а ситнице с' Немци.

19. *Рачунъ*

а. *за букварце.* (изъ Методике рачуна напаметъ)

1. нед. 1. лекция број 1—2. 3. и 4. Л. број 2. — Субота е увекъ за повторенъ умногъ и показанъ истогъ рачуна писмено.

2. нед. 1. и 2. лекц. број 3. — 3. и 4. Л. број 4. — 3. нед. број 5. — 4. нед. број 6. — 5. нед. број 7. — 6. нед. број 8. — 7. нед. број 9. — 8. нед. број 10. — 9. нед. повторенъ свега досадашнѣгъ. —

10. нед. број 11 и 12. — 11. нед. број 13 и 14. — 12.

нед. брой 15 и 16. — 13 нед. брой 17 и 18. — 14. нед. брой 19 и 20. — 15. нед. повторенъ свега. — 16. нед. брой 21—25. — 17. нед. брой 26—30. — 18. нед. брой 31—35. — 19. нед. бр. 36—40. — 20. нед. брой 41—45. — 21. нед. брой 46—50. — 22. нед. бр. 51—55. — 23. нед. брой 56—60. — 24. нед. брой 61—65. — 25. нед. брой 66—70. — 26. нед. брой 71—75. — 27. нед. брой 76—90. — 30. нед. брой 91—95. — 31. нед. брой 96—100. —

Узгредно имаю се научити мере различне и новци. —

б. Рачунъ са Часловцима.

Први месецъ дана повторава се рачунъ изъ I. разреда, т. е. у колу броева до 100. и узгредно познанъ већи броева; а после се прелази на 3. одсекъ изъ Методике рачуна на памет, § 29. до § 48. и прва начала рачунаня с' цифрама. Сваке неделъ има се по еданъ § изтерати, и за 22. неделъ свршено е цело.

в. Рачунъ са Псалширцима

(изъ Методике рачуна с' цифрама, и кнѣге упражнення за III разредъ)

Првогъ течения имаю се свршити четиръ вида са едноименитимъ, а другогъ течения са вишеименитимъ броевима, и то 1. месеца собрание и отятие; 2. и 3. месеца умножение, а 4. и 5. ваздѣление. 6. раздвоенъ и сведенъ 7. и 5 вида са вишеименитимъ броевима, а остало време за повтораванъ.

г. Рачунъ у IV. разреду.

Првогъ течения има се свршити: разделъивостъ броева, проста и десетична разбиения; а другогъ течения: о пропорцијамъ и правилу тройномъ, и то 1. мес. о раздѣльивости броева; 2. о собранию, 3. о отятию, 4. о умножению и раздѣлению прости, 5. сва четиръ вида десетични разбиения и пр.

Узредно са рачуномъ иде познаванъ разни мера и новаца, и рачунъ с' њима у II. III. и IV. разреду.

20. Приповедке.

а. изборъ за мушку децу:

Одъ библични старогъ завѣта, изъ домашнѣ и училишт-не библие, брой 8. и 9. 12. 13. 14. 16. 17. 29. 30. 34. 37. 43. 72

37. 74. 76. 77. 79. 80. 81. 96. 117. 119. 127. 129. 132. 141. 142.

Новогъ завѣта: брой 15. 17. 18. 19. 20. 23. 29. 30. 39. 40. 41. 42. 51. 53. и све до 67. 70. до 78. 81. 103.

Изъ буквава, брой 7. 8. 9. 10. 11. 13. 15. 16. 17. и 18.

Изъ I. езикосл. читанке, брой 4. 5. 7. 8. 14. 16. 18. 23. 25. 37. 44. 45. 48. 49. 58. 83. 84. 86. 87. 91. 93.

Изъ II. езикосл. читанке, брой 2, 4 5. 6. 11. 13. 15. 19. 21. 23. 25. 28. 29. 39. 41. 43. 47. 118. 619. 122. 123. 125. 126. 127. 128. 130. 137. 141. 142

б. Изборъ за девойцице:

Изъ библични старогъ завѣта: 4. 5 и 6. 10. 11. 19 и 20. 24 и 25. 47. 49 и 50. 59. 69. 70 и 71. 81. 82. 84. 97. 105. 106. 113. 114. 122. 124. 129. 130. 133.

Новогъ завѣта: 1. 2. 4. 7. 8 и 12. 16. 23. 28. 30. 37. 39. 42. 46. 53 и 59. 65. 66. 68. 80. 87. 88. 96. 97.

Изъ буквава: 10. 12. 13. 14. 16. 17.

Изъ I. езикосл. чит. 2. 7. 9. 11. 12. 23. 25. 26. 36. 39. 45. 49. 57. 61. 64. 70. 100. 112.

Изъ езикосл. 15. 21. 27. 30. 32. 51. 59. 61. 76. 77. 136. 137. 139. 147. 148. 159.

21. Наимешъ ученѣ.

а. *србско*: свакогъ месеца дана по еданъ задатакъ, из читанке I. и II. задатци су означени у краткомъ упутству;

б. *славенско*: молитвице, текстови за пѣние, и задатци изъ Часловца и Псалтира, некои за сваки данъ, некои за неделю иль месецъ дана и дуже, по величини предмета. Задатке види у краткомъ упутству.

в. *немачко*: речи изъ буквава немачкогъ и практичногъ езикословия; изъ фибла: *ich sehe*, 1. — *ich höre*, 2. — *ich spreche*, 3. — *ich spiele*, 4. — *ich gebe*, 5. — *ich fühle*, — и на край фибла: *Schulkind merk' es dir*, — изъ 1. *Sprach- u. Lesebuch*, брой: 6. 20. 24. 29. 41. и на краю, подъ 118. *Sprüche*. — И ови задатци даю се иль сваки данъ, иль сваке неделѣ по еданъ што чешће то болъ, еръ се већма езикъ изкрра. —

Одређена е за I. разредъ, уобште за све букварце. Ради се први 14. неделя сваки дан пре и после подне, а доцније само после подне. Има свега 40. лекција именованя ствари, и 15. лекција кое свойства стварни кое радова, свега дакле 45. лекција (види упутство за букварске науке). Ако се само по две лекције на неделю сврше, пак е за 28. неделя цело изтерано, а има где-коя лекција, коя се може и ударедъ свршити.

23. Умие игре.

1. *Сећаиѣ*. Задатке за ове игре види буквар: предмети за размишляванъ. Сви броеви могу на то поднети, едаредъ еданъ брой, други редъ други и пр. Ко ми уме све собиѣ намештае избројати (бр. 2.) кажи и ти едавъ, и ти еданъ, и ти еданъ, и т. д. — брой 4 куѣне оддае, — бр. 5. домаће справе, — бр. 6. одеће и обуће, — бр. 7. и 8. ела и пиѣа и проча. Како деца седе, тако свако по едно име каже. — Исто тако може искати, да се сећаю и казую мушка имена, женска, имена познати села и вароши, имена празника годишњи, речи што у едну фамилию спадаю, имена мера, новаца, имена провинция нашегъ царства, имена европски држава и пр. или све раднѣ одъ житногъ семена до готовогъ леба, одъ кудельногъ семена до готове кошулѣ од пресађене, лозе до готовогъ вина; одъ каламка до плода; одъ яйца свилене бубе до свилене альине, животъ човечји одъ рођеня до старости и смрти, и т. д.

2. *Предсхавляиѣ*, и описание. Задатци су исти предмети за размишляванъ; н. п. изъ броя 12. како се одева селяк, свештеникъ, воякъ, и пр. Шта све има видити на (н. п.) коню, петлу и пр. изъ броя 13. — Тако су бр. 14. 16. 17. 18. 19. 20. и готово сви остали броеви. Увекъ се по една стваръ зада, а питаю се сва деца, да како седе свако по штогодъ рекне. Одабрати валя предметъ деци познатъ, да га себи добро представити могу, пакъ броят и описивати части тела, величину форму, бою и т. д.

3. *Сравниванѣ*, траженѣ и казиванѣ наличия и различия задати ствари. Задатци се узимлю онетъ одъ исти ти предмета за размишляванъ. Н. п. кажи ти у чему се разликуе перо одъ плайваса, у чему јошъ ти до нѣга, у чему јошъ ти трећи и пр.

а у чему су налични. — Други редъ некъ сравнюю столицу и клупу, едаредъ прозоръ и врата, подрум и таванъ, ашовъ и мо-тику и пр. Тако су: капутъ и кожух; кабаница опакля, и огр-тач; чизма и ципела; лебъ и погача; бритва и нож; псето и мач-ка; во и конь; овца и коза; гуска и патка; вуна ланъ куделя свила; ябука крушка и дгуња; вишня и трешня; бресква и кай-сия; грашакъ, пасулъ сочиво и бобъ; тиква бундева, лубеница и диня; село и варошъ и пр. Што се на ситниѣ тера, тимъ е ко-ристнија игра по изображаванъ умни дара детии.

3. *Стваранѣ*, нове ствари по познатимъ. Задатци се узим-лю опетъ из исти предмета за размишляванъ. Н. В. ви сте ви-дили кнѣига велики и мали, танки и дебелы, и какви јошъ. Алъ бил' могло јошъ и другчи кнѣига бити. — Тако се може свака поединице стваръ отудъ предузимати, алъ само руко-творне ствари валя на ту игру задавати; столъ, столица, клу-па, сандукъ, огледало, кревет, прозор, врата, сви алати 5, сва одела сви сасудови 9, исто тако брой 21. 24. 34. 35. 37. 39. Са овимъ имаю деца силно полезне забаве.

Изъ упутства за букварске науке могу се све лекције изъ науке гледани, алъ особито лекције о свойствама и радовима за игру сеѣаня употребити, а лекције 13. 14. и 15. отудъ одреѣне су на особитие сеѣанѣ и мишлѣнѣ, и тако их употребити треба.

Ютренњи часи.

Ютренњи су часи за сваки посао најболѣи. Из-јутра сваки посао највеселиѣ напредуѣ. За то е и сва-ки ютренњи посао петъ пута вредни и валяни одъ позниѣгъ. Јутромъ е сваки човекъ за посао одморни удесни и окретни, нег' доцниѣ на дану. Доцниѣ на дану и воля и снага попусти и друго ковшта одъ по-сла задржи и збуни, па се посао сваки часъ прекида и оставля; ето узрока, зашто јутромъ сваки посао много болѣ полази за рукомъ. Обѣшъ ли дакле да сво-га посла и много и валяно урадишъ, а ти рани. Ко се навикне ранити, и рано свой посао радити, тай два

времена граби, имајући за свој посао две вољ и две снаге; па заръ е онда чудо, да и двапутъ више и двапутъ вретние свой посла изради, те двапутъ више на нѣму добие, него леньивацъ.

Пословице. Ко рано рани, две среће граби. Ко съ вољомъ починѣ, пола посла довршуе. Ко свой посао ради, руке не брля. Ко туђъ посао гледа, свој забораваля. Родъ е найболя лутрия. Радъ е новацъ, кога сваки може ковати колико е комъ воля, на погледу свему свету.

Школске књиге. Ово е дана изишло: Računstvo na Pamet za narodne učitelje napisao Venceslav Mařík, učitelj na gradskoj glavnoj učioni u Zagrebu. У Загребу у наручбини кодъ Франъ Жупана. 1859. Цѣна 30 новчића. — У овой су књизи већ и нови новци узимани у рачунъ. Урађена е тако добро да су о нъой већ више явни листова съ похваломъ говорили. Она заслужуе да се учительима основни школа препоручи, еръ ће съ нѣомъ и себи и дѣци посао олакшати.

Школске новине. Хервати су говорили, да ће и кодъ нѣи съ почеткомъ ове године почети школски листъ излазити али ние изишао. Што ние било ове може бити идуће године.

— Одъ сада ћемо добити неколико новина школски и тако ћемо изъ нѣи моћи чешће што саобштавати. Нѣмци имаю више такви школски новина али међу нѣима има ихъ врло мршави.

Упразниѣно учительско мѣсто.

У Митровици е упразниѣно едно мѣсто сръбскога учителя. Ко то мѣсто добити жели, нека се до 1. априла текуће године яви на управителство сръбски школа у Митровици.